

Beslisnota voor de raad

Datum 21 september 2017

Openbaar, financiële bijlage niet openbaar.

Onderwerp Uitwerking 'Advies museale samenwerking Zwolle'
Versienummer 1

Portefeuillehouder J.E. Brink
Informant Anton Tuinman
Afdeling MO / Cultuur
Telefoon (038) 498 2460
Email AB.Tuinman@zwolle.nl

Bijlagen Niet Openbaar:
1) Nadere financiële onderbouwing
2) Collectiescan Erfgoed Nederland
3) Ondernemersplan Allemaal Zwolle

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

- 1 Kennis te nemen van de stappen die de afgelopen periode gezet zijn om te komen tot een verbetering van de presentatie van de geschiedenis van Zwolle en de verbetering van de cultuurhistorische attractiviteit van de (binnen)stad voor inwoners en toeristen.
- 2 Kennis te nemen van de oprichting van stichting Allemaal Zwolle die de taken van het Stedelijk Museum Zwolle, onder regie van het Historisch Centrum Overijssel (HCO), per 1 januari 2018 zal overnemen.
- 3 Ten behoeve van de oprichtingskosten van de stichting 'Allemaal Zwolle' een krediet van € 950.000 beschikbaar te stellen en een éénmalige investering in de ontwikkeling van nieuwe presentatievormen. Dit krediet te dekken uit de reserve incidentele bestedingen.
- 4 Ten behoeve van de collectie en een krediet van € 100.000 beschikbaar te stellen aan het HCO dit te dekken uit een jaarlijkse bijdrage uit de Cultuurbegroting a € 10.000 per jaar.
- 5 Het stichtingsbestuur van SMZ in staat te stellen, een goede sociale regeling te treffen voor de personeelsleden voor wie in de nieuwe structuur geen plaats is. Hiervoor een krediet van € 1,2 miljoen beschikbaar te stellen voor de aankoop van de gebouwen van het Stedelijk Museum Zwolle. Deze aanschaf af te schrijven over een periode van 25 jaar en de hieruit voortvloeiende structurele last van € 66.000 per jaar te dekken uit de beschikbare structurele begrotingsruimte van de gemeente.
- 6 Kennis te nemen van de stand van zaken rondom de collectie van het SMZ en de VORG en uw raad hiervoor een voorstel te doen bij de PPN 2020-2024.
- 7 Kennis te nemen van de beantwoording van de moties '*Inspanningsverplichting behoud nieuwbouwdeel huidig SMZ*' en '*Vertel het héle verhaal*'.

Datum 21 september 2017

Toelichting op het voorstel

Inleiding

De gemeente Zwolle wil de cultuurhistorische attractiviteit van de (binnen)stad versterken en een aantrekkelijk verblijfsklimaat creëren voor onze inwoners en toeristen. De komende jaren groeien we als stad van 125.000 naar 140.000 inwoners. We hebben als stad al veel te bieden voor deze grootstedelijke ontwikkeling. Om de ambities als stad op het gebied van cultuurhistorie waar te maken, hebben we het adviesbureau LAgrou in 2015 gevraagd om onderzoek te doen en advies uit te brengen. De uitkomsten van het onderzoek van LAgrou heeft ons twee belangrijke wijzigingen meegegeven ten opzichte van de huidige situatie. De eerste wijziging is een gedeeld beeld hebben van de cultuurhistorische identiteit van Zwolle, en de tweede wijziging is de benutting van de gezamenlijke kracht van de betrokken culturele instellingen om daarmee hun onderlinge samenwerking te vergroten. Een effectieve samenwerking moet leiden tot een flexibele netwerkorganisatie die de cultuurhistorische waarde optimaal zichtbaar maakt, op een hedendaagse wijze presenteert en promoot.

Aan het Historisch Centrum Overijssel (HCO) is gevraagd om de stadsprogrammering van de vernieuwing van de presentatie van het historisch verhaal op zich te nemen en hiertoe een nieuwe stichting 'Allemaal Zwolle' op te richten. De komst van stichting Allemaal Zwolle past heel goed in de doorontwikkeling die we als stad maken. In de panden aan de Melkmarkt wordt een belevingscentrum ingericht waarbij het verhaal van Zwolle op een interessante, moderne manier gepresenteerd wordt aan een breed publiek. Door de samenwerking met verschillende organisaties in de stad zal het verhaal van Zwolle ook op meerdere locaties gepresenteerd worden.

Op 13 februari 2017 heeft de gemeenteraad besloten om variant 'D' uit het rapport '*Advies museale samenwerking Zwolle*' van LAgrou verder uit te laten werken. Variant D houdt integratie in van de SMZ-taken, onder leiding van de directeur HCO die daartoe een nauwe samenwerkingsrelatie aangaat meteen museale expertise-organisatie, afhankelijk van het programma. Waarbij de gemeente een rol zou moeten spelen bij de huisvesting van het SMZ.

Begin juli 2017 is de gemeenteraad geïnformeerd over de voortgang van dit proces. Er zijn de afgelopen periode door de betrokken organisaties stappen gezet om de benodigde uitwerking op verschillende onderdelen te realiseren. De subsidiërelatie tussen de gemeente Zwolle en SMZ is opgezegd en wordt beëindigd per 1 januari 2018. SMZ heeft tegen dit besluit bezwaar ingediend. Dit bezwaar is afgewezen. SMZ heeft hierop beroep aangetekend. Deze procedure loopt nog. Als gemeente blijven we in gesprek met SMZ. Het lijkt ons in het belang van het bestuur van SMZ, haar medewerkers en stichting Allemaal Zwolle om de koers van de gemeente te ondersteunen en aan de gemeenteraad te vragen om de kredieten beschikbaar te stellen voor de uitvoering. Onder argumenten volgt een uitwerking van de verschillende onderdelen, waaronder personeel, gebouwen, collectie en organisatie.

Beoogd effect

De cultuurhistorische attractiviteit van de (binnen)stad versterken en een aantrekkelijk verblijfsklimaat creëren voor onze inwoners en toeristen. Hiertoe een netwerkorganisatie op te richten die de verschillende verhalen van Zwolle vertelt, op verschillende locaties en door middel van verschillende presentatievormen.

Argumenten

1.1 In het kader van de zorgvuldigheid zijn er veel gesprekken met verschillende partijen geweest.

De uitkomsten zijn door deskundigen getoetst op het gebied van personeel (arbeidsjuristen intern/extern en externe advocaat), collectie (Erfgoed Gelderland) en gebouwen (Monumentenwacht Overijssel en Flevoland en een Ingenieursbureau).

2.1 Stichting Allemaal Zwolle gaat op een laagdrempelige manier, met diverse presentatietechnieken op verschillende locaties in de stad, het verhaal van Zwolle presenteren.

De Stichting doet dit in samenwerking met partners in de stad.

Datum 21 september 2017

3.1 Stichting Allemaal Zwolle is een nieuwe organisatie en heeft geen middelen om te starten.

De nieuwe organisatie heeft oprichtingskosten gemaakt. Oprichtingskosten bestaan o.a. uit: de schouw van de collectie door Erfgoed Gelderland, maken ondernemingsplan en uitwerking variant D-rapport Sietsma, inhuur voor juridisch en personeelsadvies. Daarnaast dient er een investering gedaan te worden in de nieuwe (ICT) infrastructuur en moderne presentatie- (technieken). De investering in Allemaal Zwolle is éénmalig. Vanaf 1 januari 2018 krijgt de stichting Allemaal Zwolle een structurele subsidie. Deze subsidie is € 300.000 lager dan de structurele subsidie die SMZ de afgelopen periode heeft ontvangen. Hiermee wordt aan de bezuinigingstaakstelling voldaan. Omdat de stichting in oprichting is beschikt het niet over eigen middelen om te kunnen investeren.

4.1 Het beheer en behoud van het depot van het Drostenhuis voldoet niet en de collectie zal tijdelijk opgeslagen en vervoerd dienen te worden. Het HCO zal gevraagd worden dit te organiseren.

5.1 SMZ heeft zelf onvoldoende middelen om een goede sociale regeling te treffen voor haar medewerkers. De nieuwe formatie van Allemaal Zwolle biedt geen ruimte voor een aanmerkelijk deel van de huidige medewerkers van het SMZ. De gemeente beschouwt het als haar verantwoordelijkheid de werkgever van deze medewerkers – het stichtingsbestuur van het SMZ – in staat te stellen een goede sociale regeling te treffen voor deze medewerkers. Daarom hebben we SMZ het aanbod gedaan de gebouwen over te nemen waardoor het stichtingsbestuur hiervoor de financiële ruimte krijgt. Dit aanbod is zorgvuldig tot stand gekomen en extern getoetst. Binnen het aangeboden sociaal kader is onder andere per medewerker een bedrag opgenomen voor een outplacementtraject om de mensen van werk naar werk te begeleiden.

Van de huidige 13.25 fte van het SMZ zijn in de nieuwe organisatie 'Allemaal Zwolle' 3.3 fte functies beschikbaar. Dit betreft de functies van medewerker toezicht en receptie. De overige functies van de nieuwe organisatie worden flexibel ingezet, afhankelijk van programma en bijbehorende netwerkorganisatie. Dit is ook geheel in de geest van het advies van LAGroup: 'Alle functies en taken, en de bijbehorende medewerkers van de partners waarmee wordt samengewerkt, kunnen (waar nodig) worden ingezet voor het opzetten en uitvoeren van samenwerkingsprojecten. Het ligt voor de hand met gastconservatoren / curatoren te werken als de breedte van de thematiek daarom vraagt'.

5.2 Daarnaast zijn er nog frictiekosten voor de gebouwen van het SMZ.

Deze bestaan o.a. uit het vervangen van de brandmeldinstallatie en het afboeken van de boekwaarde. Ook is gebleken dat de elektriciteitsvoorziening niet meer up to date is voor een openbaar gebouw Het SMZ heeft onvoldoende reserve om dit op te vangen. De WOZ-waarde van de gebouwen is hoger dan het gevraagde krediet. In de vertrouwelijke financiële bijlage wordt dit verder toegelicht.

6.1 De gemaakte collectiescan door Erfgoed Gelderland geeft aanleiding om de collectie nader te onderzoeken, met een plan van aanpak te komen en dit beleidsmatig te verankeren.

De gemeente Zwolle heeft zich bij notariële akte uit 1964 verplicht de zorg voor de collectie van VORG op zich te nemen. Het Erfgoed Gelderland heeft een scan van de totale collectie van het SMZ gemaakt. De depots en collecties in het nieuwbouwdeel zijn keurig en verzorgd. Wel is er een aantal onduidelijkheden over de eigendommen en bruiklenen van een delen van de collectie. Verder voldoet het beheer en behoud van het depot van het Drostenhuis niet. Zo voorziet het Drostenhuis bv. niet in een adequaat klimaatbeheerssysteem voor waardevolle historische voorwerpen. In goed overleg met de VORG (Vereeniging tot beoefening van het Overijsselsch Regt en Geschiedenis), stichting Emmanuëlshuizen en het SMZ is de afspraak gemaakt om de totale collectie onder beheer te brengen bij het HCO. De collectie kan dus een op een over naar het HCO. Het HCO krijgt van de gemeente de opdracht om, op basis van de scan van het Erfgoed Gelderland (bijlage 2), een plan van aanpak te maken voor verbetering van het beheer van de collectie. Er zal gekeken moeten worden naar wat Zwols is, wat waardevol is en wat volgens de 'LAMO' –normen (De Leidraad Afstoting Museale Objecten) eventueel kan worden afgestoten.

Datum 21 september 2017

Omdat het Drostenhuis niet voldoet als depot, is het HCO gevraagd zo spoedig mogelijk de collectie professioneel op te (laten) slaan en vervoeren. Uiterlijk Bij de PPN van 2020 zal de gemeenteraad een voorstel worden voorgelegd voor een efficiënt en verantwoord collectiebeheer, met eventuele inverdieneffecten. De VORG, stichting Emmanuelshuizen en de gemeente zullen volledig bij deze operatie worden betrokken. Zoals in de informatienota al is aangegeven, is gebleken dat de gemeente zich bij notariële akte uit 1964 verplicht heeft zorg te dragen voor o.a. de collectie van de VORG. In overleg met het HCO en stichting Allemaal Zwolle zal de gemeenteraad een geactualiseerd collectiebeheersplan worden voorgelegd. Daarbij zal de motie 472 'Collectie SMZ voor Zwolle behouden' worden behandeld.

7.1 Met dit voorstel worden de moties beantwoord.

Met de aanschaf van de gebouwen van SMZ en het huisvesten van stichting Allemaal Zwolle in het Drostenhuis en de begane grond van het nieuwbouwdeel (voor wissel exposities), blijft de cultuur (historische) bestemming voor het nieuwbouwdeel behouden.

Naast de presentatie van de basislijnen Moderne Devotie, Hanzestad en Democratie, wordt in de subsidievoorwaarden voor Allemaal Zwolle opgenomen om in te spelen op actuele thema's en belangrijke (jubileum) data. Stichting Allemaal Zwolle vertelt het héle verhaal op verschillende locaties in de wijken en de binnenstad. Op 12 juli 2017 is er een presentatie van stichting Allemaal Zwolle geweest aan raadsleden. In bijlage 3 treft u het ondernemingsplan van stichting Allemaal Zwolle aan.

Risico's

Met dit voorstel doen we een aanbod aan SMZ voor de overdracht van de gebouwen. Door de overnamesom van de gebouwen wordt het bestuur van het SMZ in staat gesteld om vaststellingsovereenkomsten aan te gaan met de medewerkers die niet overgaan naar de nieuwe organisatie. Op dit moment is er nog geen definitieve overeenkomst tussen gemeente en het bestuur van SMZ. We blijven hierover in gesprek met het bestuur van het SMZ. Doel van deze overeenkomst is dat SMZ haar medewerkers een regeling kan aanbieden die SMZ zelf niet kan betalen. Hierdoor kan SMZ verder afbouwen en ervoor zorgen dat ze geen verplichtingen meer heeft. Het kan zijn dat door onvoorziene omstandigheden dit niet lukt. De gemeente vindt het in het belang van de medewerkers dat ze snel duidelijkheid krijgen over de mogelijkheid om een vaststellingsovereenkomst aan te gaan. Wanneer we geen akkoord met het SMZ hebben, kunnen we het SMZ niet ondersteunen in het afbouwen van het SMZ van haar verplichtingen.

Als gemeente nemen we de gebouwen van SMZ over. De gebouwen zijn door verschillende deskundigen 'geschouwd'. Toch kan het zijn dat wij te maken krijgen met een 'verborgen gebrek'. Doordat stichting SMZ ophoudt te bestaan, kunnen eventuele kosten van deze gebreken dan niet worden verhaald.

SMZ is een zelfstandige organisatie. We hebben afspraken gemaakt over de hoogte van de frictiekosten en de opzet van het beheer van de collectie. SMZ dient zelfstandig een besluit te nemen over opheffing van de stichting, zodra aan al haar verplichtingen is voldaan. Het kan zijn dat SMZ niet ingaat op het zorgvuldig tot stand gekomen aanbod. Onze inschatting is dat dan de medewerkers geen aanbod tot een vaststellingsovereenkomst wordt gedaan. De gebouwen komen dan niet in handen van de gemeente. De presentatie van Allemaal Zwolle zal dan nog meer en vaker op andere locaties in de stad plaatsvinden.

Bij het opheffen van SMZ kunnen nog andere onvoorziene zaken aan het licht komen. Op basis van de huidige jaarrekeningen wordt dat niet verwacht.

Stichting Allemaal Zwolle is de nieuwe kleine netwerkorganisatie die het Verhaal van Zwolle beter moet presenteren. We hebben veel vertrouwen in de kracht die ontstaat door intensiever samen te werken. Met de Grote Kerk, Waanders in de Broeren en de Fundatie leggen we dat vast in samenwerkingsverdragen. De plannen zijn mooi en conform opdracht van de raad. Allemaal Zwolle moet zich nog wel bewijzen. Door inzet van accountmanagement en subsidievoorwaarden sturen we maximaal.

Datum 21 september 2017

Financiën

Zie voor onderbouwing van de frictiekosten de vertrouwelijke bijlage.

Stichting Allemaal Zwolle:

Met de stichting worden prestatieafspraken gemaakt waarbij moderne cofinanciering past. Dit betreft het aanboren van verschillende (landelijke) fondsen en sponsoring vanuit het bedrijfsleven.

Communicatie

Er zal een persmoment komen bij het oprichten van stichting Allemaal Zwolle. Zodra deze is opgericht beginnen ze met hun presentatie taak (najaar 2017). Wanneer het belevingscentrum en de beoogde huurpartner hun deuren openen, zal er landelijke bekendheid aan worden gegeven.

Vervolg

Definitieve stopzetting van de subsidie voor de stichting SMZ, het oprichten van stichting Allemaal Zwolle en nieuwe invulling geven aan het Drostenhuis en het nieuwbouwdeel van SMZ.

De gemeente gaat verder in gesprek met SMZ voor de afhandeling van de zaken op het gebied van personeel, collectie en personeel. Met Stichting Allemaal Zwolle worden prestatieafspraken gemaakt.

Openbaarheid

Op grond van artikel 25 lid 2 Gemeentewet met een beroep op het belang van het SMZ en haar medewerkers zoals genoemd in artikel 10 lid 1 sub b, het economisch of financieel belang van de gemeente geheimhouding op te leggen ten aanzien van de financiële bijlage.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris